

פרשת כי תשא
- יארציט רביה"ק
גיליון רפ"ח
שנה ו'
אדר תשפ"ה

בדרכו אמונה

במשנת מרן רשכבה"ג הדרך אמונה זללה"ה

עם סגירת הגליון הגיעה הידיעה הקשה על פטירת **הגאון הגדול רבי זאב ברלין זצוק"ל** ר"י גאון יעקב וחתדב"נ דרשכבה"ג מרנא אילת השחר זצוק"ל, רבי זאב מביא רבות בספריו פירורים משולחן גבוה דברים מרבינו ומפלפל בדבריו הקדושים, היה מגיע רבות בערש"ק להתייעץ עם רבינו בעניני הישיבה ומתעניין כסדר לדעת דעת התורה מרבינו. סיפר לנו הגר"ש ויסברג שליט"א שגם בתקופות שרבינו בקושי רב היה מסכים לכתוב המלצות, אבל אצל רבי זאב מיד בחיבה עצומה היה כותב, ועוד בארח חריג בארוכה. ופורסם כי כאשר רבינו בשנים עברו היה מגיע בשבת אחה"צ ללמוד בישיבת גאון יעקב היה מאזין לשיעורי מנחת חינוך של רבי זאב, ואף הוסיף לו לפעמים לאחר השיעור הערה בלימוד בעניני השיעור. מקוצר העת נקוה להרחיב לזכרו בהמשך.

ג' שנים מעת עלות רביה"ק בסערה השמימה

דברים מיוחדים שקבלנו מהגאון הגדול רבי שמואל אליעזר שטרן שליט"א רב מערב ב"ב עברו שלושה שנים מאותו היום המר והנמהר בעת שלקו המאורות ונגדע קרן ישראל, עמוד האש הלך לפני המחנה, היה כל מבקש ה' היו רגליו מוליכות אותו לרחוב רשב"ס, **ומשם היתה יוצאת הוראה כמו מלשכת הגזית**, הן בהלכה והן בהנהגה, ועתה נותרנו כיתומים ואין אור, הולכי חשיכה ואין נוגה.

רבי חיים אנחנו שוטחים בקשתינו תעמוד לפני כסא הכבוד במתיבתא דרקינא תאמר לאבינו שבשמיים עד מתי עוזך בשבי ותפארתך ביד צר, עשיקי אנו ובחשיכה שרינן מרירן נפשין מעקתין דנפישין. **עומד לו רבי חיים תרחיבו עוד יותר את מפעלי הקודש להגדיל תורה ולהאדירה, כל המסלולים שהוקמו לעילוי נשמת, ואז בעזרת ה' אוכל להמשיך גם כן לפעול ישועות עבור הכלל והפרט**, ואקיים התפילה בעד עמך רחמים שאלו כי כל לבב דווי וכל ראש לחולי, ונזכה במהרה לצאת מאפילה לאורה, ויקויים הפסוק ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר.

...

תלמידיו רבני המכון בדברי זכרון

וכתב הרד"ל (שם אות י"ז) ג' שנים עשה יצחק אבל. שכן ל"ז היה בעקדה ובן מ' שנה כתיב בקחתו את רבקה, ואבלות יתירה על הדין היה, וכן מצינו לזמן ג' שנים פסק אבל דוד על אמנון (שמואל ב יג לט) ויהי שם ג' שנים ותכל דוד וגו' כי נחם על אמנון כי מת. וכתב ששלש שנים הוא זמן שכחה הגמורה מהלב. וראה שם (פרק ל') שאחר ג' שנים ששלח אברהם את ישמעאל הלך אברהם לראותו, וכתב בביאור הרד"ל (אות מ"ח) שהוא שיעור חזקה שאמרו רפ"ג דב"ב (כ"ח א') עד ג' שנים מזדהר אינש בשטריה כו' מכאן ואילך לא מזדהר, שמתיישן ומתחזק הדבר אצלו, וממילא הוא זמן השכחה הגמורה מהלב, אלא שבמת אמרו עד י"ב חודש, ונשכחו מעשי ישמעאל, ונטל אז רשות משרה לבקרו.

וא"כ נמצא שיש ב' שיעורי שכחה, ובבבל, אויר מגדל משכח כדאי' בסנהדרין (ק"ט ב'). והדר בחו"ל כמי שאין לו אלוך כדאי' בכתובות (ק"י ב'). ובמגיד מישרים (פרשת בהר) כתב שהשכחה הוא מהס"ס, וא"כ בחו"ל שיעור שכחה יותר מהר, ובי"ב חדש כבר חששו לשיעור שכחה.

אבל בא"י אוירא דא"י מחכים כדאי' בב"ב (קנ"ח ב'), והמתינו עד שיעור המאוחר דג' שנים, ועי' מה שתמה בתורה תמימה פ' וישב (פל"ז הערה כ"ה) בשם המפרשים למה לא אמר יעקב דבנו בחיים ממה שרואה שאינו שוכח אחר יב"ח, ולהמבואר י"ל דסבר שאפשר דבא"י ובאבות שהן המרכבה שיעורו טפי משיעור שכחה דעלמא בפרט כשנפשו קשורה בנפשו.

וראה בס' אוצר פלאות התורה פ' חיי שרה (פכ"ג א' עמוד ש"יג) שכוונת הרד"ל שמעת יב"ח מתחיל לשכוח עד ג' שנים שאז שוכח לגמרי, וכתב עוד שיש חילוק בין אבלות על אס ואם לבין אבלות אב על הבן, דבאב ואם לפי גודל געגועים שיש לו עליהם אין שוכחם עד ג' שנים.

והביא משמו"ר (פנ"ב אות ה) משל למלך שהיה לו בת קראה בתי לא זו מחבבה עד שקראה אמי, הרי שאהבה לאמו גדולה יותר, וגם חילק בין צער לזכרון, דצער שיעורו יב"ח אבל זכרון יש גם

תלמידו הגאון רבי שמעון ויסברג שליט"א מז"ס שר חמישים וש"ס, ומרבני המכון

שיעור אבלות ושכחה ג' שנים

אנו עומדים כעת ג' שנים אחרי סילוקו של צדיק, רבינו הגדול זצ"ל לגנז"מ, וכל היום מצווחין רבנן ותלמידיהון על מי נטשת מעט הצאן, במחשכים הושיבני כמתי עולם, היכן את בר לקישא היכן את בר לקישא, והנה גזירה על המת שישתכח אחר יב"ח, ואין מתאבלין יותר מיב"ח, אבל כל זה בעניני הגוף **אבל תורתן של דורות ראשונים ולימוד ארחותיהם, מאין באת ולאן אתה הולך, אין לו שיעור.**

ומצינו שיש גם גדר אבלות מסוים שנמשך ג' שנים ויש שיעור שכחה של ג' שנים, דהנה בספר החינוך (מצוה תר"ג) מבואר דדי לנו לזכור זכירת מעשה עמלק פעם אחת בשנה או ב' שנים ושלש, והיינו כבני מערבא שקראו התורה בג' שנים כדאי' במגילה (כ"ט ב'), ומנהג ישראל לקרא בפ' זכור בשבת מיוחד בכל שנה, ומפני מצוה זו היא שקבעו כן, והיא השבת שלפני פורים לעולם, והיינו כדאי' במגילה (ל' א') להקדים זכירה לעשייה.

ובאחרונים כתבו שהוא בשיעור שכחה דיב"ח, כמבואר בשו"ת חתם סופר (אהע"ז סי' קי"ט) ובהגהות פעולת שכיר על המעשה רב בהל' שבת (סי' קל"ג) דמדאורייתא זמן המצוה היא לקרותה פעם אחת בשנה.

והטעם משום דכתיב גבי ההיא זכירה לא תשכח ושיעור שכחה היא לאחר י"ב חודש כדאמרין בברכות (נ"ח ב') אין המת משתכח מן הלב אלא לאחר י"ב חודש, וכ"כ בשו"ת תורת חסד (או"ח סי' ל"ז אות ג') בשם הגאון רבי ישעיה פיק בספרו מיני תרגימא על המגילות.

ובטעמא דבני מערבא נראה, דמצינו שיעור שכחה של ג' שנים עי' בפדר"א (פרק ל"ב) שג' שנים עשה יצחק אבלות על אמו,

אחר יב"ח, ולא משמע כן בגמ' דלמדו כן לשיעור שכחה.

ובאילת השחר פ' חיי שרה (בראשית פכ"ד ס"ז) כתב הנה להלכה לא מתאבלים יותר מל' יום ע"י שו"ע יו"ד (סימן שצ"ד) ומנהגי אבילות נוהגים רק י"ב חודש ומסתמא הכונה לצער.

ובס' אור הישר לר"ש הילמן כתובות (ק"ג ב') ובפ"י על ירמיה (פ"ג ג) על פ' אל תבכו למת ואל תנוודו לו הקשה דבמו"ק (כ"ז ב') אי' אל תבכו למת יותר מדאי ואל תנוודו לו יותר מכשיעור הא כיצד שלשה ימים לבכי ושבעה להספד ושלשים לגהץ ולתספורת מכאן ואילך אמר הקב"ה אי אתם רחמנים בו יותר ממני ע"כ, ולפ"ז קשה הא דאמרין בפרקי דר"א (פ"ב) שלש שנים עשה יצחק אבל על שרה אמו לאחר ג' שנים לקח את רבקה ושכח אבל אמו, וביאר דשאני התם דהאבילות דהתם היתה לא רק על אמו אלא על מה דאמרין במ"ר והובא ברש"י על פ' וינחם יצחק אחרי אמו (בראשית כ"ד ס"ז), שכל זמן ששרה היתה קיימת היה נר דולק מע"ש לע"ש וברכה מצויה בעיסה וענן קשור על האהל ומשמתה פסקה וכשבאת רבקה חזרו, הרי שלא היה אבולו כשאר כל אדם על הגוף שבלה רק על חסרון השראת השכינה וחסרון הברכה בהעדר אמו וכשבאת רבקה וראו חיבתה מן השמים כמו אצל אמו היה זה כהוראה מן השמים שהחסרונות נתמלאו ושכח אבל אמו.

ראיתי בס' חיי רבנו הגר"ח קניבסקי זצ"ל עה"ת פ' חיי שרה (אות י"ב) ומובא בתורת חיים (פכ"ד ס"ז) שהביא הפד"א שהתאבל יצחק ג' שנים ושאל מהגמ' במו"ק (כ"ז ב') שאסור להתקשות על המת יותר מדאי אלא ג' ימים לבכי, והשיב שלא התאבל ממש רק הצטער.

ובתורת חיים שם הובא מספר דרך שיחה (פכ"ג ב' עמוד צ"ט) שהביא המחבר שסיפר הגה"צ ר' אליהו לאפיאן זצ"ל שהיה נכנס הרבה לאחר פטירת הסבא מקעלם כשכבר עברה שנה לר' נחום זאב זצ"ל וראהו בוכה מאד על הסבא והבין ר' נחום זאב שקשה לו מדוע הוא בוכה כי הרי יש זמן לבכי וענהו שכל השיעורים נאמרו על הנפטר אבל על החסרון שלנו לא שייך שיעורים, ואמר על זה רבנו מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל שמעתי דבר זה והוא פשוט שלא שייך שיעור זמן על החסרון שלנו.

ושמעתי מהגאון רבי נפתלי נבנצאל זצ"ל, בהספד על רה"י הגר"ד פוברסקי זצ"ל, שאמר בשם המשגיח הגר"א דסלר זצ"ל בעל מכתב מאליו, שלי"א גזירה על המת רק על ב"ו שבו אבל זכרון מעשיו הטובים, לעולם יש לזכור, ועל חסרון זה יכול להתאבל גם אחר יב"ח שהוא על חסרון עצמו ולא על המת, [ובאמת בגמ' מו"ק הני"ל לא נזכר רק שאסור להוסיף על ניהוג אבילות דג"י לבכי וכיו"ב ולא על אבילות יב"ח].

וה"נ חזין שהיה אבולתו על שנחסר ביתו מהשראת השכינה וברכת הבית שהיה בחיי אמו, ולא התנחם עד שבאה רבקה וחזרה שכינה וברכה לבית כפירש"י במ"ר (פ"ס סי' ט"ז) וביאה האהלה ונעשית דוגמת שרה אמו, כלומר והרי היא שרה אמו, שכל זמן ששרה קיימת היה נר דלוק מערב שבת לערב שבת, וברכה מצויה בעיסה, וענן קשור על האהל, ומשמתה פסקו, וכשבאת רבקה חזרו.

[ובזה יש ליישב תמיהת התורה תמימה פ' וישב פ"ז כ"ה במה שלא ידע יעקב שיוסף חי כיון שאינו משתכח מלבו ד"ל דסבר דהוא מפני שהיה בן זקונו ותלמיד המחכים את רבו וכל זה חסר לו בהעדרו], ועי' מש"כ הרד"ל על פד"א דשכחה גמורה הוא בג' שנים.

וזכה רבינו זצ"ל שבית צדיקים יעמוד, והושיבו ישיבה על קברו, בבית המדרש הגדול שהעמיד ידידו הר"ר אליהו שניידר שליט"א, בקו הנפלא 'דרך אמונה', שהורתו בקדושה עוד בחיי רבינו זצ"ל בעידודו וברכתו, שיש בו עשרות שיעורים בכל ימות השבוע, מתורת רבינו בכל חלקי התורה, וחיזוק יומי לעורר הלבבות במשנת רבינו, ושיעורים מתורת

רבינו זצוק"ל על הפרשה ועל המועדים, וגדולי תלמידי רבינו מוסרים שיעור יומי במשנתו, בספרי דרך אמונה ושונה הלכות, והגדילו לקבוע שיעורים אף בספר שיח השדה, בדברים שעוסקים רק יחידי סגולה, בספר הזכרון, ובספר קרני חגבים וכתובת קעקע. ומלבנים משנת רבינו בין גדולי תלמידיו, וקובע מקום לעצמו מדור השואלים אשר בכל הארץ יצא קום ובאים לברר דע"ת רבינו בהלכה ואגדה אצל תלמידי רבינו ששמשוהו בכתב ובע"פ.

וכמו כן השיב ידידו ישיבה על קברו בגליון הנכבד בדרכו אמונה המפיץ אור התורה וההשקפה מידי שבוע בשבתו. וידא אריכתא דמרן חופף על המשך מעשיו, נר דולק במקומו באש התורה ושולחן מוצע לשואלים כימי קדם, ובדאי יש עליו נשמה ונח"ר לרבינו זצ"ל מכל מה שמרבים תורתו, וממשיכים דרכו.

ומצינו בחז"ל שיש לרב הכרת הטוב ששונים משנתו ומתריצים דבריו, עי' במסכת בב"ק (ק"א ב') וב"מ (ס"ב ב') אמר רבא כי שכיבנא, ר' אושעיא נפיק לוותי, דתריצנא מתני' כוותיה, ועי' בב"מ (פ"ה ב') אזלי אשתטחי אמערתיה אמינא מתניתא דמר מתנינא ואתסאי. ועי' בב"ק (ק"ו א') א"ל רמי בר חמא לרב נחמן מכדי דרב לא סבירא לך, משכוני נפשך אדרב למה לך, אמר ליה, לפרושה לדרב, דרב הכי מתרץ לה למתניתין.

ובספר חסידים (סי' תקנ"ט) וכל צדיק שמפרש דברי צדיק אחר כגון אמורא שמפרש דברי תנא או דברי אמורא שהיה לפניו כשמת יוצא התנא כנגדו לקבלו בסבר פנים יפות וללכת עמו ולבקש מן המלאכים להקל עליו ולהעמידו לפני הקדוש ברוך הוא לדבר עליו טובות, ואם צדיק עשה ספר ובה צדיק ועוסק לסתור אותו ספר או מקצתו כדי להראות חריפותו ולא העמיד דבריו על האמת כשמת הנה המת קובל על זה שבא לסתור דבריו בחנם.

ועי' משך חכמה פ' וירא (בראשית פכ"א י"ב) שכתב, דע דהנפש של האדם הוא שכל נבדל, רק שלא נשתלם עד בואו לעולם, ואז נעשה הנבדל מחובר להמין, ואחרי הפרד החומר, אז דבוק לנפש זולתו במה שהשתלם ממנו. וזה אינו מובן למי שדבוק בחומר. ולכן מצאנו בגמרא (שם) כד שכיבנא ר' אושעיא נפיק לוותי, דמתריצנא מתניתין כוותיה, הרי דהנפשות דבוקות ומיוחסות זה לזה, במה שנשתלמה אחת מחברתה.

מרן פוסק הדור הגר"י זילברשטיין שליט"א מביא בספרו חשוקי חמד מסכת סוכה (ל"ח א') מובא שמרן בעל הקהלות יעקב יעץ לחולה שסבל מאד ממחלתו, שילמד תמיד איזה פוסק אחד, ויחדש בו חדושים, והוא ימליץ עליו בשמים כסניגור, וכך הוי החולה עשה כדברי הקהלות יעקב ונושע.

וכן מסופר בהקדמה לפסקי הגר"א שהרב ר' צבי למפרט זצ"ל שקד להפיץ ברבים את פסקי הגר"א, וסיפר שמתוך רוב עיון וכתובה חלה בעינו ומאורס חלש, ונסע לציון הגר"א ופתח שם בתפילה נרגשת תוך הזכרת זכותו של אותו צדיק שיגע הרבה בתורתו, ולא עברו ימים מועטים והוא חזר לאיתנו וזכה לעלות לירושלים.

...

תלמידו הגאון רבי משה חליוה שליט"א מח"ס פתחי חיים וש"א"ס, ומרבני המכון

בדברי זכרון לקו דרך אמונה

הנה התכנסנו לזכרו של האדם הגדול בענקים מו"ר מרן שר התורה זצוק"ל. אחז"ל גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם, ישנם בזה כמה פירושים, ויתכן לפרש גם כן כי בחיי חיותו של הצדיק אין משיגים אלא את אפס קצהו וזאת משום שהצדיק נוהג עם כולם כשווה בין שווים, ומצניע את עצמו כך שאין גדולותו האמיתית ניכרת.

אך בפטירתו כשכל אחד ואחד מהמסתופפים בצילו מעלה את זכרונותיו, או אז מתחילים להבין עד כמה גדול היה הצדיק וכמה היו גדולים מעשיו, אם כל אחד חשב שהוא כ"בן יחיד" לפתע מתגלים עוד רבבות "בנים יחידים", וזהו אמנם גדולים צדיקים "במיתתם" יותר "מבחייהם".

כן ראינו בחוש בכל הדורות קדושים וטהורים שזכו לרוח"ק וגם בדורות שלפנינו (כגון הגר"ל דיסקין בירושלים עיה"ק וכן הרבה וקשה לפרוט קצתם שלא יהיה כפגיעה ח"ו בשאר הצדיקים והקדושים אשר בארץ) **וכל זה מחסדי השי"ת למען חזק לבבות אחינו בית ישראל לאמונה שלימה ולעבודתו יתברך שמו עכ"ל.**

וכן כתב בהקדמה לספר חיי עולם וז"ל: והאמת שבכל דור ודור היה בכל מחוז וכמעט בכל עיר ועיר יחידי סגולה שנתפרסמו ביותר בהדר גאון עוזם ובתעצומות כשרונם וחכמתם הנפלאה, ומהם במדרגת רוח הקודש וכיוצא בזה **אשר הקהל ראו בעיניהם, ואשר קיבלו מפי אבותיהם, וכל זה היה עמוד הימיני לחיזוק האמונה אצל שאר עמא דארעא וכו' עכ"ל.**

ובטעמא דקרא פרשת פנחס על הפסוק ויסמוך את ידיו עליו, וז"ל: פירש"י עשאו ככלי מלא וגדוש. וכ"ה בספרי וצ"ב, וי"ל עפמשי"כ בס' אהל יעקב פרשת תזריע ששאל להגר"א באיזה אופן ישפיע הצדיק מיראתו על בני דורו.

והשיב משל לכלי גדול אשר כלים קטנים סובבים אותו מכל צד ואתה תעמוד ותשפוך אל הכלי גדול בלי הפסק בע"כ כאשר הכלי גדול נתמלא על כל גדותיו, אז כל מה שתשפוך עוד, יגיע אל הקטנים אשר אצלה, אבל כל עוד אשר היא בעצמה לא נתמלאה כ"ש שלא יגיע אל הסמוכים כל מאומה עכ"ל האהל יעקב עיי"ש **וזהו ככלי מלא וגדוש ועי"ז יוכל להנהיג הדור עד כאן לשון הטעמא דקרא.**

וזו ההרגשה שיש לנו על רבינו הקדוש מרן הדרך אמונה שהוא הי' עמוד הימיני לחיזוק האמונה אצל שאר עמא דארעא והוא הוא אשר נשלח מחסדו השי"ת למען חזק לבבות אחינו בית ישראל לאמונה שלימה ולעבודתו יתברך שמו, והוא הוא אשר היה כלי מלא וגדוש אשר השפיע מיראתו על בני דורו, כל זה ראינו בעינינו. וכך אנו מקובלים מכל גדולי דורינו שליט"א, וגם מהגדולים זצ"ל שהיו מלפנינו ומלפני פנינו [לדוגמא החזון יחזקאל כשראה הספר טעמא דקרא כבר לפני עשרות שנים אמר שרק חדא בדרא יכול לחבר ספר כזה].

ואכתוב דוגמא לשאיפות בידיעת כל התורה כולה כמו שהי' לרבינו זללה"ה וגם בדברים שמועטים הלומדים אותם ויודעים אותם, דהנה יש הרבה תוספתים בש"ס כשמביאים משנה בטהרות או בזרעים, שמשנה זו נמצאת גם בבלי באיזה מקום, תוס' מביא מקום המשנה ומוסיף ומייתי לה גם בגמ' בבלי [לדוגמא עיין בעמוד הראשון של הש"ס בתוס' האחרון בסוף העמוד ד"ה והא קמ"ל].

והסיבה לזה כי ארבעה הסדרים מועד נשים נזיקין וקדשים שיש עליהם בבלי היו יותר שגורים אצל התלמידי חכמים כמו שכתב רש"י במסכת בבא מציעא (דף קי"ד) ד"ה בארבעה, ולכן כשתוס' מביאים משנה מזרעים או טהרות הם מוסיפים ומייתי לה בבבלי במקום פלוני כי זה מקור יותר ידוע, וכביכול זה הרי כולם צריכים לדעת.

וכעין זה הראוני לשון הערוך לנר בסוכה (דף כה.) על תוד"ה כל עוף וכו', ע"ז שתוס' שם מביאים מדרש, והערוך לנר שואל לא ידעתי למה הביאו ראייה ממדרש ולא מגמ', **זאת אומרת שתמיד עלינו להביא המקור היותר ידוע.**

וכעין זה ראיתי בהקדמה לספר קרית מלך שהוא מקורות מחז"ל לפסקי הרמב"ם שכתב שבקצת מקומות שהנושאי כלים כתבו שהמקור ירושלמי או תוספתא, והוא מצא מקורו גם בבבלי הוא הביאו והכל כנ"ל.

ועכשיו נבין כח גדלותו של רבינו זללה"ה שכתב בסוף הספר קרית מלך וז"ל: במקום שנמצא בבבלי (מקור לפסק הרמב"ם) לא ציינתי בירושלמי ותוספתא וכו', אלא אם כן יש שם חידוש, ובמקום שנמצא בירושלמי ותוספתא לא ציינתי במדרשים, ובמקום שנמצא במדרשים לא ציינתי בזוה"ק ות"ז וכו' עכ"ל.

היו למו"ר זצוק"ל הנהגות מסוימות אשר כשנשאל לפרשם השיב לאחד תשובה כזו, ולמשנהו תשובה אחרת, ומהי הסיבה קשה לדעת, היו הנהגות כמוסות ונעלמות, דקדוקי מצוות וחומרות אשר קשה לעמוד על אמיתתן מחמת קוצר המשיג ועומק המושג.

ברוך ה' כולנו בני איש אחד אנחנו, זכינו לגדול בביתו הקדוש של מו"ר זצוק"ל, אבינו רועינו, וכבר בחייו להשתתף בהפצת מעיינותיו על ידי הקו הקדוש קו דרך אמונה, הן בשיעורי התורה הנמסרים כאן לאורך שעות היום, והן בתשובות לשואלים בדעתו של מו"ר זצוק"ל בכל חלקי התורה, **וכל שעוברים הימים אנו עומדים נדהמים מההיקף העצום של תורתו הקדושה, יתכן שמו"ר זצוק"ל היה המשיב הגדול שבכל הדורות, הוא ויתר על כתיבת ספריו בשביל לכתוב תשובות ולעודד את השואלים.**

ומידה כנגד מידה הקב"ה המשלם שכר טוב ליראיו, זיכהו שיש חביבות עצומה לתשובותיו, ישנם תלמידים חכמים שכותבים חבורות שלימות בנושאים מסוימים ומתקשרים לקו לשאול מה היה דעתו של מו"ר זצוק"ל בענין המדובר, רבים שואלים מה נהג מו"ר זצוק"ל בזה ומה היה דעתו על זה, ועי"כ שפתותיו הקדושים דובבות כמאמר חז"ל ביבמות (דף צ"ז א)

כבר ספרתי כמה עובדות על הניתוק המוחלט של מו"ר זצוק"ל מכל עניני "עולם הזה", היו הרבה שהסתובבו אצלו וחשבו שהוא מכיר אותם, אבל האמת שאם זה לא היה קשר של תורה איתו, הוא לא הכיר אותם, **קשר אמיתי זה רק קשר של תורה** כמ"ש בעל הטורים (בראשית מ"ד ל') עה"פ ונפשו קשורה בנפשו, דקשורה בגי' תורה, ורשכבה"ג מרן ראש הישיבה הגר"ד לנדו שליט"א דיבר מזה כמה פעמים.

עיני ראו ולא זר איך שבתו הרבנית חנה שטינמן ע"ה (א"ח להגה"ג רבי שרגא שיבדלחט"א) סיפרה לו על נכדתו שעומדת להתחתן ביום פלוני ושהחתונה באולמי ארמונות חן, ומו"ר זצוק"ל שואל כנגדה אם האולם בבני ברק, זאת למרות שהאולם סמוך לביתו, [ושמן הסתם כבר היה עד אז עשרות פעמים] **וכל זאת למה, כי דבר שהוא לא "תורה" אין לו שום מקום בזיכרון.**

וכמה חיזוק יש בזה לכל אחד מאיתנו, גם אם אנו לא בדרגה של לא ליכור שמות של אולמות, ורחוקים אנו מזה כרחוק מזרח ממערב מכל מקום צריך להשתדל לא להכניס לראש דברים שאינם הכרחיים, כי כל דבר שלא הכרחי בא על חשבון "תורה", **ואם נהיה קשורים יותר לתורה יהיה בזה זכות ועילוי נשמה למו"ר זצוק"ל שכולנו חייבים לו הכרת הטוב בלי שיעור ומידה, ובזה נזכה שיהיה מו"ר זצוק"ל למליץ יושר עלינו.**

כאן המקום להודות לנשיא הקו הגאון רבי משה יהודה שניידר שליט"א אשר זכה ללמוד בחברותא עם מו"ר מרן רשכבה"ג האילת השחר זצוק"ל והיה לו חיבה עצומה אצל מו"ר מרן רשכבה"ג שר התורה זצוק"ל, ולבנו יקר היקרים רבי אליהו שליט"א אשר הוא מנהל את הקו במסירות עצומה יום ולילה יחד עם שאר מפעלותיו הברוכים, וכל זאת שלא על מנת לקבל פרס, הקב"ה ימלא כל משאלות לבם לטובה כל הימים.

...

תלמידו הגאון רבי מנשה מועלם שליט"א מרבני המכון

כתב מרנא הקהילות יעקב בספרו חיי עולם (פרק ל') וז"ל: ובכל הדורות נמצאים קדושי עליון אשר רוח הקודש שורה עליהם כמו שאמרו חז"ל לא פחות עלמא משלושים ושישה צדיקי דמקבלי אפי שכינתא בכל יום (רצה לומר דבוקים בו יתברך ושכינה שורה עליהם).

כל אותה העת בחדרו של מרן הטלפונים צלצלו, כסאות הוזהו, אנשים שהיו בחדרו דיברו אחד עם השני והסתובבו בחדר. ומרן זצ"ל? ... **לומד ולומד וכלל אינו מודע לנעשה סביבו**, על אף שראשו נע ימין ושמאל מהספר למחברת בה כתב את חידושו.

ודומה שכך הוא הדבר לא מתוך שבחר להתעלם מהסובב, **אלא מתוך שהחליט בלבבו הטהור להתמסר בנאמנות לדבר אחד בלבד שחשוב באמת**. מצוי הוא בעולם אחר משלו, עולמו שלו, עולם שכולו תורה. גופו כאן איתנו, אך מחשבתו והווייתו אי שם גבוה מעל גבוה, בעולמה של תורה.

המחזה הנשגב של שקיעות מוחלטת בתורה היה מרומם ונעלה! רק אחרי כעשר דקות ארוכות כשסיים לכתוב ענין מסויים, והיה צריך להעביר דף בגמ' בה עיין, נעו עיניו כמה מילימטרים לצד ימין ואז סובב ראשו אלי בפליאה כשלפתע הרגיש באדם היושב על ידו ממש.

זכורני שנכחתי כאשר ילד כבן 8 הגיע אל מרן הגר"ח זצ"ל, כדי לברכו, ואמר: "הרב, אני רוצה להיות צדיק", חיך אליו מרן זצ"ל ואמר לו בהאי לישינא: **"אם תרצה – תהיה!"**.

בפעם אחרת, נכנסתי קמיה מרן הגר"ח זצ"ל, עם ילד בן 9 שעשה סיום על חמשה חומשי תורה וביקש לדעת אם יש סגולה לזכור את מה שלמד. והשיב הרב זצ"ל: **"לחזור"**.

עוד אזכור אשר נכנסתי קמיה מרן זצ"ל עם בני היקר נ"י, בערב פסח שעות לפני סיומו הגדול על כל התורה כולה. וביקש בני לשאול את הרב, כמה פעמים סיים מרן את הש"ס? והשיב מרן זצ"ל: **"אני לא עושה חשבונות"**.

חזרתי ושאלתי: אבל הרב סיים כבר יותר ממאה ואחד פעמים? ... חיך הרב זצ"ל וענה: **"אני לא זוכר..."**. ונראה שבתשובתו יש לימוד גדול לנו, **לא להיות עסוקים במספרים והישגים, אלא רק לשבת וללמוד ולהשתעשע בדברי תורה כחפץ ה' מעמו!**

בשל העובדה שלא היה למרן זצ"ל דבר בעולמו מלבד התורה, ובשל הצליל הדומה של שם הפרק השני במסכת עירובין לשמי "אהרן פסין", בשלב מסויים "שינה" מרן זצ"ל את שמי, והחל תמיד לקרוא לי "עושי פסין". ועד כדי כך שבמכתבים ששלחתי לו, היה טורח להעביר קו על שמי, וכתב תחתיו "עושי פסין" (ולכן בשלב מסויים כדי לשמחו התחלתי גם אני לעשות כן, והייתי חותם ב"שם" זה את מכתביי אליו).

וכמדומה שזאת כל התורה כולה על רגל אחת: לשאוף לגדלות בתורה, ללמוד ולחזור, ללמוד ולחזור, בעמלות ושקיעות מושלמת, להתמסר לתורה לחלוטין, ולעשותה עטרת תפארת למחשבתנו ולמהותנו, מבלי לעשות חשבונות. ולהתפלל לסייעתא דשמיא, ואז בעז"ה נזכה להיות ולהרגיש שאנו ואורייתא – חד הוא.

זאת אומרת שאם בספר קרית מלך על הרמב"ם כתוב שהמקור להלכה פלונית הוא בזה"ק, ולדוגמא שבמצות חליצה האישה זורקת אח"כ הנעל בחזקה על הארץ שמקורו הוא מהזוהר, זה מראה שאין את זה בכל מסכת יבמות, ולא בירושלמי ותוספתא ולא במדרשים, וכן על זה הדרך בכולם, והאמת שיש עוד סיבה להביא לכתחילה מקור מבבלי לפני ירושלמי ומדרשים וזוהר, כי לגבי פסק הלכה פוסקים כבבלי שהוא בתראה.

עכ"פ שנוכח שזה יביא לנו שאיפות בידיעת כל התורה כולה, ונוסיף עובדא קטנה בקיום המצות בצורה איך שרבינו קיימה שרק חדא בדרא יכול לקיים מצות ה' כזה בתמימות, ובתנא דבי אליהו (פרק ט' אות א') כתב שרוח הקודש שורה הכל לפי המעשה, וזה המעשה שפורסם על כיבוד אב של הרב זללה"ה שאביו אמר לו לשכב והוא ימרח שמן על גבו ולא יקום, ועשה כן בתמימות בלי לשאול שאלות, וזה דוגמא על הכל מה זה ואיך שצריך לפחד מלעבור על רצון השי"ת, וכך זוכים להשפיע מהיראה על כל בני הדור.

ויהי רצון שנוכח אנחנו הכלים הקטנים להיות מסביב לכלי הגדול ולקבל מהשפע שנופל עלינו מהכלי הגדול והמלא והגדוש, ונזכה להנצל מכל הגזירות הקשות שיש על עם ישראל בין ברוחניות ובין בגשמיות, וניוושע בתשועת עולמים במהרה בימינו.

...

תלמידו הגאון רבי אהרן פסין שליט"א מח"ס שיח מן השמים ושא"ס ומרבני המכון

הנה אנו עומדים ביארצייט השלישי למרן רבינו הגדול שר התורה והיראה רבי חיים קניבסקי זצ"ל, וכמה גדלה הרגשת היתמות והחסרון, לכלל ולפרט, והן אני הדל יש לי מעות רבות ואיבדתי השולחני להרצות לפניו שיפרט לי, חבל על דאבדין ולא משתכחין, **ויש להוסיף "לא משתכחין" - שלא נוכל לשכוח אותו!**

אין אני המך ראוי להספידו ולא לכתוב עליו, אך מאשר נתבקשתי לבוא במספר מילים, רואה אני חובה למלא רצון גדולים ממני, ואזכיר מעט ממה שראיתי ואקווה שיהיה לתועלת.

אזכור המראה הנפלא והנהדר החקוק בתודעתי ובכל נימי נפשי, כאשר נכנסתי קמיה מרן זצ"ל, לשוחח עמו בענין מסויים ובקשנו בני הבית לישיב לידו. מרן עיין בספר וכתב את חידושו באותה שעה, והיה כ"כ שקוע בתלמודו, שלא הבחין כלל שהתיישבתי לידו ממש.

להמשיך בדרכו - לוקט ונערך מתוך הספר החדש שמוש חכמים שיו"ל לקראת הארצייט השלישי

הדבר הראשון שיש לדעת בזה הוא מה שאמר רבינו מרן פוסק הדור הגר"י זילברשטיין שליט"א מה **שנתיחד בזה מרן זצ"ל שקיים כל המשנה ברורה בלי קולות ובלי פשרות בלא להחסיר אף דין ודבר זה כמעט שאינו מצוי כלל**, ומפני שאין תמיד יודעים וזוכרים הכל והרבה פעמים מסבירים ומתרגמים שזה אין נוהגים וזה אינו חובה וזה קשה מדי וכן ע"ז הדרך, אבל מרן זצ"ל בכל תנועה ובכל פסיעה שלו (וכמו שכל אחד ממשפחתו בני ביתו ותלמידיו יכולים להעיד) **לא החסיר מאומה וכל תנועה וכל פסיעה חישב כל חז"ל וכל רמב"ם**, ואף בימי חוליו כשלא היה לו כח לעמוד היה מתאמץ ומבקש שיעזרו לו ללכת ולקיים כל דין או הנהגה טובה המובא בחז"ל (דוגמא לדבר כשידו הימנית היתה משותקת הי' אוהזה בידו השנייה ומכה בסלח לנו אף שאינו הלכה אלא מנהג). וכל מעשה המובא בחז"ל על איזה תנא או אמורא דקדק בזה בכל כוחו ומאודו, ויבוא זה המעשה ויעיד על הכלל כולו וזהו דוגמא אחת מיני רבות על דקדוקו בכל איזה הנהגה טובה שהוזכרה בחז"ל אף לגבי התנאים שמדקדק הקב"ה עמהם כחוט השערה, ובכל דבר מעין זה המובא בחז"ל דקדק מרן זצ"ל בכל כוחו ומאודו.

- לרפואת מרן הגאון רבי שמואל בן איטא עטיל קמינצקי שליט"א נשיא מועצת גדולי התורה בארה"ב

- לע"נ הגאון רבי שלמה בן רבי מנצור בן שמעון זצ"ל גאב"ד נווה ציון וחבר מועצת חכמי התורה, נלב"ע ו' אדר תשפ"ה

יו"ל ע"י מכון **"דרך אמונה"** בקול ובכתב - קו דרך אמונה: 0799-211-666 לקבלת הגיליון במייל: a0799211666@gmail.com

הגיליון מובא מידי שבוע במסגרת חוברת אוצר הפרשה, גליונות מרבתינו זצוק"ל ושליט"א ניתן לקבלו במייל - a169258235@gmail.com

נא טלו שותפות בזיכוי הרבים - לתרומות והנצחות לזכות ולע"נ ניתן לפנות למייל אוצר הפרשה, וכן במספר - 055-760-0055